

ТОРГОВІ ПРАВИЛА NOFOTA (NTR) ТА ПРАВИЛА MPC CONDITIONS, ЯК ПРИКЛАДИ СУЧАСНИХ УНІФІКОВАНИХ ПРАВИЛ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ СПЕЦІАЛІЗОВАНИМИ ПРОДУКТАМИ

КУЗЬМИЧ Сергій Олександрович - аспірант Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-8936-0017>
DOI 10.32782/NP. 2023.1.45

Стаття присвячена юридичному аналізу загальних положень Торгових правил NOFOTA (NTR) та Правил MPC Conditions в системі міжнародної торгівлі окремих груп товарів. Метою статті є всебічне вивчення основних тенденцій та підходів до формування уніфікованих правил торгівлі олією, жирами та насінням олійних культур, а також молочних продуктів, які розробляються неурядовими організаціями – NOFOTA та GEMZU.

У статті проаналізовано загальні положення чинної редакції Торгових правил NOFOTA (NTR), MPC Conditions, що застосовуються в межах Європейського Союзу, MPC Conditions, що застосовуються за межами Європейського Союзу, Положення про MPC-медіацію, MPC-Арбітражний регламент та проведено загальний практичний порівняльний аналіз цих документів, зокрема різниці до процедури проведення медіації та арбітражного розгляду спорів.

За результатами дослідження виявлено необхідність деталізації та дослідження Торгових правил NOFOTA (NTR) та Правил MPC Conditions в Україні, адже національні експортери та імпортери олій, жирів та насіння олійних культур, а також молочних продуктів приймають активну участь у міжнародній торгівлі цими товарами. А тому деталізований теоретичний аналіз цих документів має значне прикладне значення.

Опрацювання теми ґрунтується на положеннях загальної теорії міжнародного торгового права та практичного досвіду за-

стосування, тлумачення положень комерційних договорів, що розроблені на основі форм NOFOTA та GEMZU. У статті надаються конкретні приклади юридичних викликів для учасників міжнародної торгівлі в процесі проведення арбітражного розгляду за процедурами, що розроблені NOFOTA та GEMZU. Наукове дослідження проведене на основі аналізу положень міжнародного права та окремих арбітражних рішень, що були розглянуті за регламентами Торгових правил NOFOTA та MPC-Арбітражного регламенту.

Ключові слова: міжнародна торгівля, торгові правила NOFOTA (NTR), правила MPC Conditions, ЄС, міжнародне торгове право.

Постановка проблеми

Міжнародна торгівля спеціальними товарами, такими як олія, жири, використання олійних культур, молочні продукти, а також тверді товари, характеризується високим рівнем складності через потребу в уніфікації правил та процедур, які відповідають вимогам конкретних товарів і ринків. Торгівля цими товарами має особливості, зумовлені їх походженням, специфікацією, вимогами до якості та стану, а також коливаннями ціни на світових ринках. Крім того, геополітичні ризики, що виникають у міжнародному середовищі, можуть значно вплинути на ціни, ціни та безпеку угод.

Особливу роль у цьому контексті грають приватні організації, що розробляють уніфіковані правила для конкретних товарів, зокрема Міжнародна торгова палата (ICC),

NOFOTA, GEMZU. Проте, хоча ці правила допомагають уніфікувати процедури, їх застосування не завжди дозволяє забезпечити оптимальний рівень правової визначеності, вирішення спорів та захисту інтересів усіх учасників міжнародної торгівлі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питання міжнародної торгівлі є одним із центральних аспектів сучасної глобалізації і займає важливе місце в міжнародному праві, економіці та політиці. Останні дослідження в цій галузі зосереджені на різних аспектах міжнародної торгівлі, зокрема на механізмах її регулювання, а також впливу міжнародних торгових угод. Багато досліджень знайшли своє відображення в роботах таких вчених: Р. Лісовського В., О. Власюка, Л. Антонюка, А. Рум'янцева та інші.

Мета і завдання дослідження

Методом дослідження є аналіз специфіки міжнародної торгівлі товарами, що потребують спеціалізованого підходу, таких як сировина та органічні продукти, а також вивчення ролі приватних організацій, що розробляють уніфіковані правила для цього виду торгівлі. Завданням є дослідження особливостей використання стандартних умов Incoterms та спеціальних угод, що регулюють міжнародні комерційні відносини, на прикладі правил NOFOTA і GEMZU, а також порівняти механізми вирішення спорів, включаючи арбітражні та медіаційні процедури, для ефективного забезпечення виконання угод у таких конкретних секторах.

Виклад основного матеріалу

Міжнародна торгівля невіддільно пов'язана з міжнародними угодами про купівлю-продаж товарів між професійними учасниками ринку (сторонами), які стосуються часто напівфабрикатів та/або специфічних товарів. Це в переважній більшості випадків стосується міждержавних продажів, які вимагають доставки товарів морем.

Критеріями такого комерційного продажу є наступне:

а) це стосується рухомого майна;

б) договір купівлі-продажу включає правила Incoterms, які визначають, серед іншого, місце доставки та момент переходу ризику на товар, а також розподіл витрат та інші стандартні умови, але не момент переходу права власності;

с) часто це стосується ринкової ціни (коливання ціни, наприклад, на основі обміну, цін товару на біржі);

д) більшість товарів купується на основі спеціалізованих вимог до якості та стану (в тому числі лабораторних вимог) [10].

До таких міжнародних продажів застосовуються уніфіковані правила та норми (такі як «CISG»/Віденська конвенція). Крім того, правила приватних організацій, таких як Міжнародна торгова палата (ICC, Incoterms), стандартні умови, такі як FOSFA, GAFTA та (у Нідерландах) NOFOTA, правила MPC Conditions розроблені GEMZU. Ці правила часто містять арбітражне застереження, а розгляд спорів здійснюється безпосередньо в цих організаціях.

Прикладами таких товарів є зерно, цукор, рис, горіхи, олії та жири, м'ясо, соя та кава, молочні продукти. Тобто йдеться про споживну сировину. Особливою спеціалізацією є торгівля органічними/біологічними продуктами та окремою проблемою є сертифікація органічного/біологічного статусу таких продуктів. Постачальників.

Твердими товарами є метали, продукти гірничодобувної промисловості та інша сировина, наприклад нафта. Торгівля твердими товарами характеризується своїм міжнародним характером і чутливістю до геополітичних ризиків, які наразі врахувати та спрогнозувати вкрай важко.

Міжнародна торгівля специфічними товарами штовхає самих комерсантів до того аби неурядові організації на базі власного глибокого досвіду розробляли та впроваджували спеціальні правила торгівлі, які б врахували усі тонкощі обороту відповідної групи товарів. Одним із яскравих прикладів таких організацій є NOFOTA та GEMZU.

NOFOTA – аббревіатура, яка розшифровується як Нідерландська асоціація торгівлі олією, жирами та насінням олійних культур. NOFOTA є нідерландською головною організацією (спілкою) компаній, що займають

ся виробництвом, споживанням і торгівлею цими товарами. NOFOTA самостійно розробляє уніфіковані контракти для комерсантів у галузі торгівлі олією, жирами та насінням олійних культур. Остання версія Правил торгівлі NOFOTA датована 01 січня 2024 р. Тобто такі правила регулярно переглядаються, оновлюються та доповнюються змінами аби відповідати сучасним потребам комерсантів на міжнародній арені. Більше того, NOFOTA має власні процедури вирішення спорів своїм арбітражним інститутом.

Слід відразу пояснити, що NOFOTA було засновано в Роттердамі ще 1 жовтня 1918 року. Це було покликано тим, що Роттердам був одним із світових центрів торгівлі олією, жирами, олійних культур. Міжнародні торговці потребували уніфікованих правил торгівлі та інституції, яка швидко та якісно могла б вирішувати відповідні спори у цій галузі.

Наразі NOFOTA надає послуги за трьома напрямками:

- Розробляє типові договори для торгівлі олією, жирами, насінням олійних культур, арахісом та м'ясом.
- Забезпечуємо вирішення спорів у власному арбітражі.
- Захищає інтереси членів спілки у контактах з урядом та іншими організаціями.

За внутрішньою структурою NOFOTA має:

- Технічний комітет. Цей комітет розглядає технічні питання, узгоджує методи тестування та кільцеві тести з FOSFA International. Технічний комітет також проводить перевірки для визнання компаній зі зберігання резервуарів, лабораторій і компаній-наглядачів.
- Контрактний комітет. Цей комітет обговорює договірні теми та переглядає Торгові правила NOFOTA (NTR) і Правила арбітражу (NRA).
- Рада, яка формує керівництво асоціації. Члени правління представляють різні частини галузі. Президія складається з віце-президента, президента, колишнього президента та генерального секретаря. Рада збирається близько чотирьох разів на рік і стежить за політикою асоціації.

Основним досягненням NOFOTA є розробка Торгових правил NOFOTA (NTR), остання версія яких була оновлена на початку цього року. Розділ I Торгових правил NOFOTA визначає загальні положення. Відразу необхідно зробити застереження, що застосовним правом до усіх форм, розроблених NOFOTA є право Нідерландів. Це пояснюється тим, що право саме цієї держави є одним з найбільш старіших та розвинених у торгівлі олією, жирами, насінням олійних культур. Положеннями статті 3 Торгових правил NOFOTA визначено основні зобов'язання, які застосовуються, залежно від типу договорів:

1. Основними обов'язками продавця (умовами договору) є:

- a. повідомлення про доставку
- b. фізична доставка або відвантаження товару за описом в контракті
- v. страхування відповідно
- d. оформлення декларації про відвантаження
- d. передача права власності на товари або, в залежності від обставин, пред'явлення необхідних документів
- f. повідомлення про початок дії і припинення форс-мажору.

2. Основними зобов'язаннями покупця є:

- a. повідомлення про виклик
- b. бронювання вантажного місця
- v. номінація вантажного місця
- d. надання інструкцій щодо доставки
- d. призначення отримувача товару
- f. страхування
- g. прийом доставки
- ч. здійснення оплати та, в залежності від обставин, прийняття документів
- i. повідомлення про початок дії і припинення форс-мажору [5].

Уже з цих положень вбачається наскільки деталізованим є підхід до визначення прав та обов'язків, які NOFOTA використовує в Торгових правилах NOFOTA (NTR).

Для порівняння, ми пропонуємо також проаналізувати положення правила MPC Conditions розроблені GEMZU. Gemzu є головною організацією голландської молочної торгівлі та інших афілійованих асоціацій. По своїй природі Gemzu є своєрідним аналогом NOFOTA, але в сфері молочної торгівлі (сир,

сухе молоко, масло тощо). MPC Conditions являють собою уніфіковані правила торгівлі молочними продуктами.

GEMZU окрім правил MPC Conditions також розробило MPC Mediation (правила медіації) та MPC Arbitration (правила вирішення спорів в арбітражі) [1].

По своїй природі MPC Conditions – зведений набір стандартизованих правил, що застосовуються до торгівлі молочними продуктами, як всередині та за межами Європейського Союзу. Тобто комерсанти держав, які не є членами Європейського Союзу також можуть використовувати правил MPC Conditions [2].

Правила MPC Conditions регулюють наступні ключові блоки питань:

- Порядок підтвердження договору.
- Вимоги до якості і складу товару.
- Вимоги до упаковки товару.
- Умови доставки.
- Умови оплати.
- Скарги, рекламації та відповідальність сторін.
- Відбір проб та аналіз товару.
- Специфіка поставки частинами товару.
- Недоліки, які не підлягають прийняттю [3].

GEMZU власні розроблені документи структурувало та поділило на чотири частини:

- MPC-умови, що застосовуються в межах Європейського Союзу.
- MPC-умови, що застосовуються за межами Європейського Союзу.
- Положення про MPC-медіацію.
- MPC-Арбітражний регламент.

Тобто NOFOTA та GEMZU діють за досить схожими підходами у розробці форм документів, які комерсанти можуть використовувати у міжнародній торгівлі такими товарами як олія, жири, насіння олійних культур та молочні продукти.

Проте ступінь деталізації цих документів є різним і NOFOTA, яка оновлює власні документи майже щорічно, за деталізацією значно випереджає GEMZU. Тобто Торгові правила NOFOTA (NTR) є сучаснішим та глибше розробленим документом аніж правила MPC Conditions.

Єдиним питанням, де по деталізації правила MPC Conditions випереджають Торгові правила NOFOTA (NTR) є положення про MPC-медіацію. Так GEMZU прямо передбачила порядок, що сторони мають можливість звернутися до медіатора GEMZU. Один медіатор, який не розглядає справу як спір, а допомагає сприяти обговоренню та остаточному вирішенню спору. Для медіації обидві сторони повинні висловити свою готовність до цього. Регламент MPC-Mediation визначає, як організувати цю процедуру за бажанням обох сторін, чіткі строки, порядок проведення процедури, грошові витрати на медіацію сторін [4].

Торгові правила NOFOTA (NTR) не містить прямих положень про медіацію. Натомість Розділ XI визначає процедуру арбітражу (Arbitration rules). Безумовно, сторони за власним бажанням додатково можуть узгодити між собою можливість застосування медіації, але ми вважаємо, що NOFOTA, яка оновлює власні правила практично кожного року, могла б використати приклад GEMZU та прямо передбачити порядок медіації у Торгових правилах NOFOTA (NTR).

Якщо ж аналізувати арбітражні застереження у Торгових правилах NOFOTA (NTR), то у пункті 1 Торгових правил NOFOTA (NTR) визначено, що будь-які суперечки, що виникають із контрактів або стосовно них укладено на умовах однієї з стандартних форм контракту NOFOTA's Oils & Fats and Allied Products Division, а також будь-який спір, щодо якого сторони домовилися вирішувати його шляхом арбітражу NOFOTA вирішуються арбітрами, призначені відповідно до цих Правил арбітражу. Спір також існує, якщо сума не сплачена, хоча його заборгованість не оспорується. Місцем арбітражу та винесення арбітражного рішення має бути Роттердам, Нідерланди. Проте слухання, перевірки, наради та будь-які інші зустрічі чи консультації можуть бути проведені або проведені в будь-якому місці в Нідерландах або за їх межами, яке буде визначено арбітрами залежно від обставин. Право, що застосовується до договорів є право Нідерландів. Дія Цивільно-процесуального кодексу Нідерландів включається [8].

Для порівняння, Арбітражними правилами MPC-Conditions встановлено, що усі спори, що виникають між сторонами та до яких застосовується Арбітражний регламент, повинні бути вирішені арбітрами за принципом справедливості, на основі MPC-Conditions і в порядку Арбітражного регламенту MPC-Conditions. Застосування Арбітражного регламенту MPC не перешкоджає сторонам від права аби передати спір на розгляд в звичайний суд. Якщо арбітражний розгляд розпочинається, то арбітражна рада має бути розташована в офісах Gemzu. За таких обставин сторонам буде надана можливість висувати кандидатури арбітрів для призначення зі списку. Арбітри мають підтримуватися реєстратором, який ведеться відповідно до Арбітражного регламенту. Спочатку секретар арбітражу намагається досягти мирової угоди між сторонами, якщо хоча б одна із сторін цього вимагає. Лише у випадку, якщо обидві сторони погоджуються на спробу мирного врегулювання витрати розділяються порівну. У будь-якому іншому випадку витрати несе позивач [6].

Сторони, які беруть участь в арбітражній процедурі, можуть висловити свою перевагу арбітру через процедуру списку. Процедура призначення арбітрів викладена в статті 3 Арбітражного регламенту MPC. Якщо сторони мають різні громадянства, третій арбітр повинен мати інше громадянство, ніж громадянство сторін. Таким чином, арбітражний суд завжди складається з кількох національностей [7].

Окремо вкрай цікавим є пункт 11 Розділу XI Торгових правилах NOFOTA (NTR), де визначено, що якщо арбітражний розгляд відкликано до початку роботи арбітрів, то позивач повинен сплатити суму в розмірі 750,00 євро до Секретаріату. Якщо гарантійний платіж вже сплачено, то позивачу буде повернуто суму 5 750,00 євро. Якщо арбітраж відкликано після того, як арбітри почали розгляд їхнє завдання, але до проведення слухання та/або до перевірки якості та/або стану спірного товару відбулося, позивачу буде повернуто гарантійний платіж в розмірі 3 250,00 євро [9].

Якщо арбітраж відкликано після того, як арбітри провели слухання та/або після пе-

ревірки якості та/або стану спірних товарів відбулося, позивач повинен сплатити повну суму гарантійного платежу.

Аналогічні деталізовані правила відсутні в правилах Арбітражного регламенту MPC.

Висновки

Торгівля специфічними видами товарів вимагає спеціалізованих правил регулювання, які б враховували особливості відповідної сфери торгівлі та якостей товарів. Міжнародних комерсантів не влаштовують загальні договірні конструкції, які застосовуються до всіх видів товарів, наприклад, Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. Саме тому ринок Єврейського Союзу ретельно та зі специфікою кожної індустрії продукує окремі юридичні документи, що регламентують деталізований порядок юридичної взаємодії учасників конкретного сектору економіки.

Торгівля такими продуктами, як торгівля олія, жири, масло має ряд специфічних складових, вимог щодо укладення договорів, прийому-передачі товару, перевірки його якості, повернення, утилізації цього товару. Загальних норм цивільного кодексу (будь-якої держави Єврейського Союзу) часто недостатньо аби врегулювати належним чином правове регулювання торгівлі таким специфічним видом товару. Тому різні неурядові організації вдаються до уніфікації відповідних правил. Зокрема, Nofota trading rules та Правила MPC Conditions є яскравими прикладами цього. Однак ці документи у вітчизняній юридичній науці ще не знайшли достатньо широкого та належного обговорення.

Література

1. MPC conditions English - 2018. Melkweg URL: <https://www.melkweg.com/about-melkweg/trading-terms-and-conditions>
2. MPC Mediation conditions English - 2018. Melkweg. URL: <https://www.melkweg.com/about-melkweg/trading-terms-and-conditions>
3. Rethinking Impartiality in Mediator Ethics by Srishti Mahant URL: <https://legalwis->

eseminars.com.au/insights/rethinking-impartiality-in-mediator-ethics/#_fn16

4. MPC ARBITRATION REGULATIONS. English - 2018. Melkweg. URL: <https://www.melkweg.com/about-melkweg/trading-terms-and-conditions>

5. NOFOTA Trading Rules. English - 2024. URL: https://nofota.com/wp-content/uploads/2401564_Nofota_brochure_TradingRules-versie-2-4-2024.pdf

6. Van Traa. Sales and purchase contract. International Trade. Artc. 04 Oct. 2023. URL: https://nofota.com/wp-content/uploads/2401564_Nofota_brochure_TradingRules-versie-2-4-2024.pdf.

7. Preamble of International Bar Association, IBA guidelines on conflicts of interest in international arbitration, 23 October 2014. URL: <https://www.ibanet.org/MediaHandler?id=e2fe5e72-eb14-4bba-b10d-d33dafec8918>

8. NOFOTA (Netherlands Oils, Fats and Oilseeds Trade Association) Arbitration Rules (2023) URL: <https://jsumundi.com/en/document/rule/en-nofota-netherlands-oils-fats-and-oilseeds-trade-association-arbitration-rules-2023-nofota-arbitration-rules-2023-sunday-1st-january-2023>

9. Arbitral verdict MPC 25-01-2024. URL: <https://www.gemzu.nl/paginas/openbaar/arbitral-verdicts-mpc/arbitral-verdicts>

10. The FOSFA International Rules & Regulations. URL: <https://www.fosfa.org/publications/rules-regulations-of-the-federation/>

Sergii Kuzmych,

PhD student of the Educational and Scientific Institute of Law named after Prince Vladimir the Great Interregional Academy of Personnel Management

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-8936-0017> kuzmich_sergiy@ukr.net

**NOFOTA (NTR) AND MPC
CONDITIONS AS EXAMPLES OF
MODERN UNIFIED RULES OF
INTERNATIONAL TRADE IN
SPECIALIZED PRODUCTS**

The article is devoted to the legal analysis of the general provisions of the NOFOTA

Trade Rules (NTR) and the MPC Conditions in the system of international trade in certain groups of goods. The purpose of the article is to provide a comprehensive study of the main trends and approaches to the formation of unified rules for trade in oils, fats and seeds of oilseeds, as well as dairy products, which are developed by non-governmental organizations - NOFOTA and GEMZU.

The article analyzes the general provisions of the current version of the NOFOTA Trade Regulations (NTR), MPC Conditions applicable within the European Union, MPC Conditions applicable outside the European Union, MPC Mediation Regulations, MPC Arbitration Rules and provides a general practical comparative analysis of these documents, in particular, the differences in the mediation and arbitration procedures.

The study revealed the need to detail and study the NOFOTA Trade Rules (NTR) and the MPC Conditions in Ukraine, since national exporters and importers of oil, fats and seeds of oilseeds, as well as dairy products are actively involved in international trade in these goods. Therefore, a detailed theoretical analysis of these documents is of considerable practical importance.

The study of the topic is based on the provisions of the general theory of international trade law and practical experience of application and interpretation of provisions of commercial contracts developed on the basis of the NOFOTA and GEMZU forms. The article provides specific examples of legal challenges for international trade participants in the course of arbitration proceedings under the procedures developed by NOFOTA and GEMZU. The research is based on the analysis of the provisions of international law and certain arbitral awards that have been considered under the NOFOTA Rules and the MPC Arbitration Rules.

Key words: international trade, NOFOTA trade rules (NTR), MPC Conditions, EU, international trade law.